

Asia: VN/22001/2020

Lausuntopyyntö työryhmän ehdotuksesta Lanzaroten sopimuksen kansalliseksi toimeenpanosuunnitelmaksi vuosille 2022-2025

Lausunnonantajan lausunto

Kuinka hyvin Lanzaroten toimeenpanosuunnitelmaluonnos vastaa mielestänne sopimuksen toimeenpanon tarpeisiin tällä hetkellä?

Hyvin

Mitä haluatte lausua suunnitelmaluonnoksen sisältöä koskien? Voitte kirjoittaa vastauksenne tähän.

Allianssi kiittää sosiaali- ja terveysministeriön työryhmää kansallisen toimeenpanosuunnitelman monipuolisesta valmistelusta sekä mahdollisuudesta lausua siitä. Pidämme suunnitelman tavoitteita oikeasuuntaisina ja kannatettavina. On erityisen arvokasta, että Lanzaroten ja Istanbulin sopimusten kansallisten toimeenpanosuunnitelmien valmistelu tapahtuu soveltuvin osin samanaikaisesti, jolla vahvistetaan merkittävän poikkileikkaavasti ja tarkoituksenmukaisesti työtä väkivallattomamman Suomen eteen muun muassa sukupuolistunutta väkivaltaa sen monissa muodoissa kitkemällä.

Keskeisintä lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa arjen turvallistamista tehdään yhteiskunnan julkisten palveluiden osalta muun muassa neuvoloissa, varhaiskasvatuksessa ja peruskoulussa. Siksi on ensisijaista, että tunne-, keho- ja turvataitokasvatus sekä ikätasoinen suostumusperustainen seksuaalikasvatus näkyvät järjestelmällisesti kaikkien lasten arjessa aina varhaiskasvatussuunnitelmista koulun opetussuunnitelmaan. Edellä mainittujen kasvatus- ja opetuspedagogiikalähtöisten turvallistamiskeinojen on erittäin tärkeä olla järjestelmällinen osa muun muassa varhaiskasvatuksen opettajien sekä opettajiksi opiskelevien perusopintoja. Opetus- ja kulttuuriministeriön parhaillaan käynnissä oleva "Tunnetaitoja ja osallisuutta varhaiskasvatukseen" -hanke on konkreettinen käytännön esimerkki sellaisesta tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä osallisuuden vahvistamisesta, jonka kuuluisi juurtua kaikkien lasten kanssa työskentelevien ammattilaisten arjen perustukseksi. Kokonaisvaltainen vaikuttaminen väkivallattomamman yhteiskunnan puolesta alkaa lapsuudesta ja vaatii ennen kaikkea järjestelmällisiä, kunnianhimoisia sekä konkreettisia tekoja.

Allianssi näkee, että vuonna 2022 toimintansa aloittavilla sosiaali- ja terveydenhuollosta sekä pelastustoimesta vastaavilla hyvinvointialueilla voidaan tehdä paljon lasten ja nuorten turvallisuuden eteen. On tärkeää, että esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan henkilöstön osaamista väkivallan tunnistamisessa vahvistetaan sekä osana alan peruskoulutuksia että täydennyskoulutusten muodossa. Alueilla tulee olla selkeät ja riittävästi resursoidut strategiat kunnianhimoisine toimenpiteineen väkivallan vastaiseen työhön sen eri muodot, kuten lapsiin ja nuoriin kohdistetun väkivallan huomioiden. Tämän toteutumiseksi on huolehdittava sekä väkivaltaa kokevien että sitä tekevien tukipalveluiden saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Esimerkiksi Sexpo-säätiön parhaillaan ylläpitämän SeriE-hankkeen tyyppistä lapsikohtaisen seksuaalisuuden hoitoa osana seksuaalisuutta loukkaavan väkivallan ja rikollisuuden ennaltaehkäisyä tulee järjestelmällisesti tuoda osaksi alueiden palveluvalikoimaa. Sillä puretaan aiheen sosiaalista stigmaa ja madalletaan tarpeeseen nähden riittävän palvelutarjonnan kautta kynnystä hakeutua tuen piiriin.

Merkittävä rooli lasten ja nuorten arjen turvallisissa ympäristöissä, kuten sosiaalisen median ja nettialustoilla tehtävät konkreettiset toimenpiteet, lasten ja nuorten digiturva- ja medialukutaitojen järjestelmällinen vahvistaminen läpi koko koulutuspolun, sekä huoltajien aktiivisen kiinnostuksen ja osallisuuden tukeminen lasten ja nuorten digitaalisilla alustoilla toteutuviissa aktiviteeteissa. Allianssi peräänkuuluttaa muun muassa sosiaalista mediaa ja lasten sekä nuorten suosiossa olevia nettialustoja ylläpitävien yhtiöiden vastuuta palveluissaan tapahtuvan toiminnan monitoroinnissa sekä tarvittavista turvallisuustoimenpiteistä huolehtimisesta, kuten ilmiantomahdollisuuksien tarjoamisesta ja niistä palveluiden käyttäjille tiedottamisesta. Suomessa tehdään paljon korvaamattoman arvokasta lasten ja nuorten someturvallisuutta tukevaa sosiaalista työtä erityisesti hankemuotoisesti, kuten Loisto settlementti ry:n Sua varten somessa -projektin kautta. Vastaavanlaisia, suoraan lapsille ja nuorille suunnattuja, ja heille luonteissa toimintaympäristöissä helposti tarjolla olevia turvatoimia on tarkoituksenmukaista tuottaa hankemuotoisen pilotoinnin ohella jatkuvalla rahoituksella toteutettuna toimintana. Lasten ja nuorten huoltajille tulee systemaattisesti ja saavutettavasti tarjota tietoa lasten ja nuorten digiarjen turvallisista, kuten Pelastakaa Lapset ylläpitämän nettivihje-palvelun olemassaolosta, sekä muista lapsille, nuorille ja aikuisille tarkoitetuista apu- ja tukipalveluista, esimerkiksi Nuorten Exitistä, Sekaisin-chatista ja Nettiturvakodista nuorille.

Toimeenpanosuunnitelman aihealueeseen liittyvien oikeusprosessien osalta Allianssi pitää ensisijaisena prioriteettina kaikkiin lapsiin ja nuoriin kohdistettuun väkivaltaan kuuluvien oikeusprosessien nopeuttamista ja sujuvoittamista lapsen oikeudet huomioiden. Rikoslain päivittämisen yhteydessä raiskauksen määritelmä tulee viipymättä muuttua suostumusperusteiseksi seksuaalisuutta loukkaavien väkivallantekojen osalta.

Allianssi pitää myös tärkeänä toimeenpanosuunnitelman valmistelussakin esiin nostettua lasten ja nuorten ikätasoisesti ja turvallisesti järjestettyä kuulemista ja osallistamista, jotta lasten ja nuorten omat kokemukset seksuaalisuutta loukkaavasta väkivallasta, sen ehkäisystä sekä tarvittavien tukipalveluiden kehittämisestä tulevat kuulluiksi ja huomioituiksi.

Onko teillä toimia, jotka toivotte lisättävän näkyviin toimeenpanosuunnitelmaan jo meneillään olevana toimena (johonkin artiklaan ja sen toimeenpanoon liittyen) tai että haluaisitte olla toteuttamassa jotakin ehdotettua toimenpidettä? Jos kyllä, kuvatkaa tarkasti mitä haluatte lisättävän ja mihin kohtaan.

Muutosehdotus artiklaan 5, toimenpide 7:ään varhaiskasvatuksen opettajista sekä suostumusperusteisesta ikätasoisesta seksuaalikasvatuksesta: "Kannustamalla ja tukemalla korkeakouluja lisäämään suostumusperusteista ikätasoisesta seksuaalikasvatusta koskevia sisältöjä opettajan- ja varhaiskasvatuksen opettajakoulutukseen."

Lisäysehdotus artiklaan 5, uutena toimenpiteenä: "Vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan henkilöstön osaamista väkivallan tunnistamisessa osana alan peruskoulutuksia ja täydennyskoulutusten muodossa."

Lisäysehdotus artiklaan 5, uutena toimenpiteenä: "Kannustetaan hyvinvointialueita väkivallan vastaisen työn strategioiden ja toimenpideohjelmien luomiseen. Strategioiden ja niihin pohjautuvien ohjelmien toteuttamisen yhteydessä on huolehdittava sekä väkivaltaa kokevien että sitä tekevien tukipalveluiden tarpeenmukaisesta saatavuudesta ja saavutettavuudesta."

Lisäysehdotus artiklaan 13, uutena toimenpiteenä: "Turvataan Sua varten somessa -hanketta vastaavien, suoraan lapsille ja nuorille suunnattujen, ja heille luonteivissa toimintaympäristöissä helposti tarjolla olevien, sekä jatkuvalla rahoituksella toimivien turvallisuuksien olemassaolo."

Onko teillä ehdotuksia, millainen toimenpide tarvittaisiin nuorten keskinäisen väkivallan tilanteeseen? Voitte antaa myös tästä asiasta yleistä palautetta, kuten kertoa omista toimenpiteistänne nuorten keskinäiseen väkivaltaan puuttumiseksi ja sen vähentämiseksi.

-

Miten tyytyväisiä olette auttavien puhelimien toimintaan? Tulisiko niitä kehittää jollakin tavalla? Miten?

Esimerkiksi Sua varten somessa -hanketta vastaavien, suoraan lapsille ja nuorille suunnattujen, ja heille luonteivissa toimintaympäristöissä helposti tarjolla olevien somepohjaisten tukimuotojen toiminta on tärkeä turvata hankemuotoisen toteutuksen lisäksi jatkuvalla rahoituksella.

Mitä muuta haluatte sanoa tätä toimeenpanosuunnitelmaluonnosta koskien?

-

Niinimäki Touko
Suomen nuorisovaltuuston kattojärjestö Allianssi ry